GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 108. *Vinerĭ 29 Iunie (11 Iulie)* **1884.**

Din causa sĕrbătorii s. Apostolĭ Petru și Pavelŭ, ḍiarulŭ nu va apăré decâtŭ Sâmbătă séra.

Nou Abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei.“

Cu 1-a Iuliu st. v 1884 sĕ începe unŭ **nou abonamentŭ**, la care invitămŭ pe onorații amicĭ și sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Abonamentulŭ: **Pentru Austro-Ungaria** cu posta: pe trei lunĭ 3 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl. **Pentru România** și străinatate: pe trei lunĭ 9 francĭ, pe șése lunĭ 18 francĭ, pe unŭ anŭ 36 francĭ.

Rogămŭ pe d-nii abonațĭ ca se binevoiéscă a-șĭ reînoí de cu vreme prenumĕrările pentru ca trămiterea ḍiarului sĕ nu sĕ întrerupă.

Administrațiunea »Gazetei Transilvaniei.«

Brașovŭ în 28 Iunie (10 Iulie).

Este din multe puncte de vedere interesantă revista ce-o face „Pester Lloyd“ de Marțĭ asupra resultatelorŭ *mișcării naționalitățilorŭ nemaghiare* la alegerile din anulŭ acesta.

Se înțelege că organulŭ oficiosŭ alŭ guvernului vede în tóte părțile numai isbênde guvernamentale. Naționalitățilorŭ, ḍice elŭ, nu le-a succesŭ cu tóte silințele, ce și le-au datŭ unele din ele, de a câștigá o posițiune mai însemnată. Nicĭ una din partidele maghiare nu s'a gânditŭ seriosŭ se încheiá vr'unŭ pactŭ deosebitŭ cu naționalitățile. Intre naționalitățĭ însĕșĭ nu s'a manifestatŭ *nicĭ cea mai mică solidaritate*. Din contră de astă-dată s'a vĕḍutŭ pentru întâia óră în șirurile naționalitățilorŭ o seriósă apropiare de posițiunea partidelorŭ maghiare „credinciόse statului.“

Intr'adevĕrŭ, décă amŭ avé în vedere numai resultatele dobêndite de guvernulŭ unguréscŭ la alegerĭ, cu deosebire în ținuturile locuite de Nemaghiarĭ, și décă nu amŭ scí cum și cu ce mijlóce s'au câștigatŭ, amŭ trebuí sĕ dămŭ tótă dreptatea foilorŭ oposiționale maghiare, carĭ ḍicŭ, că regimulŭ d-lui Tisza este susținutŭ aḍĭ numai de cătră naționalitățile nemaghiare.

Cunóscemŭ însĕ prea îndestulŭ modulŭ cu care îșĭ prepară d-lŭ Tisza învingerile; scimŭ că în Ardélŭ domnesce o stare esceptională și că în urma resistenței passive a Românilorŭ guvernulŭ este stăpânŭ absolutŭ pe tóte cercurile electorale ardelene, luândŭ afară câteva oposiționale săsescĭ și săcuiescĭ; scimŭ mai departe cum se facŭ alegerile și câtŭ de mare a fostŭ violința, terorismulŭ și corupțiunea, ce s'a pusŭ în lucrare în favórea candidațilorŭ guvernului — de aceea ḍicemŭ: nu pe naționalitățile nemaghiare sĕ razimă guvernulŭ lui Tisza, ci numai și numai pe *despotismulŭ*, ce l'a întrodusŭ și care ilŭ susține cu tóte mijlócele, legale și nelegale.

Constatândŭ acésta nu putemŭ sĕ nu adaugemŭ, că acestŭ despotismŭ nu s'ar încumetá aș rĕdicá capulŭ cu atâta cutezanță décă naționalitățile nemaghiare ar fi luptatŭ de 14 anĭ încóce cu mai multă resoluțiune și energiă și în strînsă solidaritate contra lui. Décă foile guvernamentale susținŭ aḍĭ cu bucuriă, că naționalitățile, afară de o mică încercare, care a rĕmasŭ fără resultatŭ, nicĭ nu s'au gânditŭ a se apropiá de olaltă ba că chiar în sînulŭ lorŭ s'au ivitŭ neînțelegerĭ și desbinărĭ mai multŭ séu mai puținŭ însemnate, ele vorbescŭ din nenorocire unŭ adevĕrŭ durerosŭ pentru orĭ ce patriotŭ adevĕratŭ.

„Intre Sêrbĭ și Românĭ — ḍice „Pester Lloyd“ — esistau odinióră legăturĭ mai strînse, carĭ acum au fost rupte.“ Câtŭ pentru relațiunile dintre Sașii și Românii ardelenĭ adauge aceeașĭ fóie: „Pe câtŭ scimŭ noi s'a încercatŭ, pe cale publicistică numai, a se face o apropiare între Sașii și între Românii pasiviștĭ; dér cei ce cunoscŭ câtŭ de puținŭ starea lucrurilorŭ în Ardêalŭ au trebuitŭ se védă îndată, că aicĭ se plănuia o alianță absolutŭ imposibilă, care nu putea avé nicĭ unŭ resultatŭ practicŭ. Conducătorii sașĭ ar fi trebuitŭ sĕ-șĭ pérdă mintea cu totulŭ, ca se crédă, că o alianță cu Românii pasiviștĭ póte fi mai favorabilă pentru gintea lorŭ decâtŭ o înțelegere cu Maghiarii.

Dupĕ ce arătă câtŭ de cu minte au fostŭ Sașii, că nu s'au aliatŭ cu Românii „Pester Lloyd“ arată, că ei sunt singura fracțiune națională în dietă, care póte pretinde pe basa numĕrului deputațilorŭ, din care se compune, a fi luată în considerațiune, dér cu tóte astea ei nu posedŭ *nicĭ-o greutate politică*.

Politica Sașilorŭ din Ardélŭ, care nu e nicĭ albă, nicĭ négră, nu merge nicĭ cu naționalitățile, nicĭ cu guvernulŭ, acéstă politică șovăitóre și stérpă n'a pututŭ întêmpina o condamnare mai aspră, decâtŭ aceea, ce i-o face fóia oficiósă din Pesta, declarândŭ cu ironiă că n'are nicĭ o valóre reală.

Nu este loculŭ aicĭ de a discutá, décă pentru Sașii ardelenĭ este mai bine de a lăsá se fie luațĭ în batjocură de cătră foile guvernului séu se valoreze și deputații lorŭ ceva representândŭ o ideă practică și sănĕtósă, care sĕ-i unéscă în solidaritate cu Românii. Cu acésta importantă cestiune ne vomŭ ocupá de altă dată mai pe largŭ. Ajunge, décă vomŭ constatá aḍĭ că multŭ promisa și căutata înțelegere a Sașilosŭ cu Maghiarii nu se mai face și că în împrejurările de față mai curêndŭ sĕ vorŭ înțelege Sașii și de trei orĭ cu teribilii pasiviștĭ românĭ, decâtŭ odată cu Maghiarii.

In ceea ce privesce mișcarea dintre Românĭ „Pester Lloyd“ vede cerіulŭ mai întunecatŭ de nuorĭ; conducerea poporului românŭ, este în mâna Intransigenților, cu tóte că icĭ colo a fostŭ alesŭ și câte unŭ mameluсŭ de ai d-lui Tisza. De aceea, ḍice ḍiarulŭ pestanŭ, agitațiunea desfășurată în campania electorală, va resuná încă multă vreme în inimele Românilorŭ și va provocá astfelŭ *mĕsurĭ de precauțiune și de apĕrare din partea puterei de statŭ.*

Sĕ mângăie însĕ oficiosulŭ ungurŭ cu aceea, că și acéstă agitațiune română a rĕmasŭ în cele mai multe casurĭ făr' de resultatŭ și că apostolii ei de multe orĭ n'au fostŭ ascultațĭ de poporŭ.

Mângăie-se cei dela „Peste Lloyd“ cum vorŭ puté. Noi încă avemŭ o mângăiere, care ne face sĕ privimŭ cu încredere și cu speranță în viitorŭ; Poporulŭ românescŭ în totulitatea lui a doveditŭ, că este consciu de nedreptatea ce i se face, a doveditŭ că este pĕtrunsŭ numai de unŭ gândŭ, acela de a rĕsturná despotismulŭ unguresсŭ.

Odată pĕtrunsŭ de puterea și însemnătatea sa, acestŭ bravŭ și lealŭ poporŭ va deveni unŭ factorŭ, care va rĕsturná tóte calculele, ce și le facŭ aḍĭ puternicii ḍilei. Mĕsurile ce le vorŭ lua ei contra nóstră vorŭ întărí numai legătura dintre noi și ḍiua nu mai este departe, când minciuna va trebuí să cadă și adevĕrulŭ va triumfa.

Scirĭ telegrafice.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.«)

Cairo, 10 Iulie. — Sgomotele, că în Boulak s'ar fi ivitŭ casurĭ de coleră, se desmintŭ în modŭ oficialŭ.

Constanța, 10 Iulie. — Scirile, că s'ar fi ivitŭ casurĭ de bólă și de mórte de colerĕ, sunt neîntemeiate.

Paris, 10 Iulie. — De alaltăerĭ séră până erĭ diminéță au fostŭ 9, în Marsilia 9 și în Toulon 6 casurĭ de colerĕ.

Constanța, 10 Iulie. — Impĕratulŭ Wilhelm a sositŭ erĭ séră; a plecatŭ mai departe la insula Mainau.

Cronica ḍilei.

Comisiunea pentru taxarea dării pe venitŭ va cercetá reclamațiunile: Vinerĭ în 11 Iulie a legătorilorŭ de cărțĭ, tipo- și litografilorŭ, petrarilorŭ, fânarilorŭ, notarilorŭ r., depositarilorŭ de cărbunĭ de pétră, ascuțitorilorŭ, opticilorŭ, lăcătușilorŭ, comercianțilorŭ de căi, profesorilorŭ de musică, de limbĭ, de desemnŭ și de piane, precum și a proprietarilorŭ de institute. Nr. 1207-1270.

*

Ni se scrie din Beiușŭ că esamenulŭ de maturitate la liceulŭ românŭ de acolo s'a terminatŭ la 5 Iulie séra. Dintre 20 maturisanțĭ, unulŭ a eșitŭ maturŭ cu eminență, 4 maturĭ cu bine, 11 maturĭ, unulŭ a fostŭ respinsŭ pe 2 lunĭ, éră unulŭ pentru totdéuna; 2 nu s'au supusŭ la esamenŭ. Directorulŭ Petrovicĭ a datŭ limbei române, care e limbă de propunere, loculŭ primŭ între studie. După terminarea conferinței, elŭ însușĭ a anunțatŭ resultatulŭ esamenului, ținêndŭ o cuvêntare frumósă, și ḍicêndu-le între altele, că aștéptă dela dênșii sĕ fie ómenĭ oneștĭ și moralĭ, sĕ-șĭ iubéscă religiunea, limba și națiunea lorŭ, căcĭ acésta nu împedecă totŭ odată sĕ fie și bunĭ patrioțĭ, și că acésta nicĭ că li-o póte luá în nume de rĕu, decâtŭ numai unii șoviniștĭ.

*

»Ellenzék« dase în Nr. 158 scirea, că în Ludoșulŭ mureșanŭ s'a ivitŭ unŭ casŭ de colerĕ. Subprefectulŭ, printr'o telegramă, desminte acéstă scire. Ḍiarulŭ unguréscŭ susține însĕ și acum, că în adevĕrŭ a fostŭ unŭ casŭ de colera nostras, și că mai bine ar fi sĕ se ia mĕsurĭ energice, decâtŭ sĕ se triméță astfelŭ de telegrame.

*

Din Timișóra se scrie, că ploile au încetatŭ; cu tóte acestea se află încă sub apă 5000 de jugere de pămêntŭ, ale cărorŭ sĕmĕnăturĭ suntŭ cu totulŭ nimicite.

*

Ḍiarulŭ parisianŭ »l'Intransigeant«, redactatŭ de d. Henri Rochefort, vorbindŭ despre agitațiunile studenților din România, spune că una din causele principale e purtarea Ungurilorŭ din Clușiu în Transilvania — »România unguréscă« — față cu patriotica junime română. In legitima sa indignațiune, junimea din România a protestatŭ în contra agresiunei unguresci. Pe lângă acésta, fiindŭ și alte cause s'au produsŭ acele agitațiunĭ.

*

O foiă unguréscă scrie: După cum povestescŭ prefecții și după cum de toțĭ este sciutŭ, i s'a datŭ fiecărui candidatŭ guvernamentalŭ câte 4000 fl., pentru alegerile trecute. Au fostŭ 328 candidațĭ; suma dată face dară 1,432,000 fl. De vreme ce mulțĭ candidațĭ au cheltuitŭ însĕ mai multŭ de 4000 fl., suma se socotesce, că trece peste două milióne.

*

La 8 Iulie au fostŭ în Bucovina alegerĭ dietale. Partida română e de partea guvernului și de aceea se aștéptă ca candidații ei sĕ fi eșitŭ mai în tóte colegiurile electorale.

*

D-nii Moceanu și Velescu au plecatŭ erĭ împreună cu șése școlarĭ ai lorŭ la Berlin, sĕ se unéscă cu Petrescu gimnasticulŭ românŭ, ce petrece acolo. Impreună vorŭ trece prin Paris, unde se vorŭ oprí câtăva vreme; apoi se vorŭ scoborí peste Piranei la Madrid, sĕ arete și frațilorŭ Spaniolĭ frumósele nóstre jocurĭ. Norocŭ bunŭ!

*

Archiducele Wilhelm a datŭ pentru inundaţii din Galiţia 600 fl.

*

Din Viena se scrie, că unŭ grădinarŭ Iónŭ Cosacŭ a fostŭ osânditŭ la închisóre grea de şése lunĭ, pentru că a sĕvêrşitŭ pĕcatulŭ bigamiei.

*

„România“ spune, că în Giurgiu s'ar fi ivitŭ mai multe casurĭ de coleră.

*

O telegramă din Berlinŭ adresată diarului »La France« anunţă, că din castelulŭ dela Varzin s'au furatŭ prinţului Bismarck hârtii de ale familei. Poliţia a începutŭ imediatŭ investigaţiunile, şi o d-şóră Clara M., bănuită de a fi comisŭ acestŭ furtŭ, a fostŭ arestată. Ce misterŭ va mai fi şi acéstă afacere?

*

In Berlinŭ va apărea o mică »Istoriă a Rusiei,« scrisă în versurĭ, în formă de satiră de Tolstoi.

*

Guvernulŭ belgianŭ are de gândŭ sĕ încredinţeze supraveghiarea instrucţiunii comitetelorŭ scolare, ce se vorŭ alege prin votisare de către taţii şi mamele de familiă. In modulŭ acesta femeilorŭ li se deschide drumulŭ d'a întrá în viaţa publică. In curêndŭ le vomŭ vedé şi la alegerĭ. Preoţii sciu, că femeilorŭ au de a mulţămí multe isbânde.

*

In unele scóle din Berlinŭ s'a întrodusŭ o inovaţiune unică în felulŭ sĕu. Copiilorŭ din scólă, carĭ sunt încă în fragedă etate, li se dă între pause sĕ bea, în locŭ de apă, lapte de vacă pentru unŭ preţŭ de 5 pfenigĭ de păharŭ.

*

La 9 Iulie s'a deschisŭ Scupcina sêrbéscă.

Ministrulŭ preşedinte sêrbescŭ Garacianin a fostŭ decoratŭ de M. S. monarchulŭ nostru cu marea cruce a »Ordinului Leopold.«

*

Ministrulŭ de finanţe alŭ Spaniei a presentatŭ la 13 Iunie camerei deputaţilorŭ proiectulŭ de bugetŭ pe 1884/85. Veniturile suntŭ calculate la 880,331,420, ér cheltuelile la 880,306,973 pesetas.

*

In Stockolm a apărutŭ unŭ volumŭ de »Poesii în versurĭ și prosă,« de August Strindberg, care face mare sgomotŭ în ţĕrile scandinave din pricina talentului, ce dovedesce autorulŭ, precum şi din pricina ideilorŭ sale nihiliste. Intre alte versurĭ scrise e şi unŭ imnŭ în onórea dinamitei.

*

Din Berlinŭ se spune, că consiliulŭ miniştrilorŭ va hotărî câtŭ mai de grabă terminulŭ alegerilorŭ pentru „Reichstag.« Noulŭ parlamentŭ se va conchemá pe la începutulŭ lui Novembre.

*

După o statistică din 1880, în Belgia, care are o populaţiune de 5,200,000, erau în acelŭ anŭ până la 31 Decemvre: 6062 preoţĭ, 4120 călugărĭ şi 21,242 de călugariţe.

*

In camera lordilorŭ din Londra se va desbate în curêndŭ proiectulŭ de lege, care sĕ permită căsătoria între cumnaţĭ, adecă unŭ bărbatŭ sĕ pótă luá de soţiă pe sora femeei rĕposate.

*

In Algeria s'a ţinutŭ o adunare poporală de 600 persóne, care a hotărîtŭ sĕ se întemeieze o »ligă francesă« pentru desfiinţarea decretului Cremieux, ce stabilea egala îndreptăţire politică a jidovilorŭ.

*

Franţa se îngrijesce sĕ fie gata de acţiune pentru casulŭ cândŭ China îi va respinge cererea făcută în numele ei de Patenotre. Sĕ pare că flotele sale vorŭ ocupa insula Formosa, ce nu vorŭ lăsa-o din mână, până ce nu li se va împlini acéstă cerere. Se crede, că Patenotre va fi tare dibaciŭ întru împlinirea misiunei sale şi va duce lucrulŭ la bunŭ sfêrşitŭ şi pe cale pacinică.

*

Vestea, că oraşulŭ Debbach a fostŭ atacatŭ şi cuceritŭ, de rebelĭ, după cum se scie nu e adevĕrată. Lui »Daily Telegraph« i se anunţă de altă parte, că succesele mai din urmă ale Madiului au înmulţitŭ în mare mĕsură numĕrulŭ aderenţilorŭ lui.

*

O telegramă a mudirului din Dongola anunţă, că Debbach a fostŭ atacatŭ la sfîrşitulŭ lui Iunie de 13,000 de insurgenţĭ. Ataculŭ, după o luptă crâncenă, a fostŭ respinsŭ cu marĭ perderĭ de ambele părţĭ.

*

D. Aurelŭ de Munténu, candidatŭ de advocatură în Mediaşŭ, a provocatŭ la duelŭ pe profesorulŭ licealŭ de acolo d. Albert Herzog, pentru atacŭ de onóre. Profesorulŭ a refusatŭ a da satisfacţiune, fără a'şĭ putea motivá acestŭ refusŭ.

*

Unŭ corespondentŭ vienesŭ dela »Gazeta narodowa,« ce apare în Lemberg, dojenesce pe locuitorii capitalei austriace, din pricină că nicĭ unulŭ dintre ei nu ar fi datŭ nicĭ măcarŭ unŭ creiţarŭ pentru inundaţii din Galiţia. Dojana e pe nedreptŭ făcută, de vreme ce ajutórele date din capitală se urcă la 27,251 fl.

Prigonirile Românilorŭ munteni pentru serbarea dilei de 3 (15) Maiu.

Intregalde, în 10 Iulie.

Nu mai putemŭ răbda! Suntemŭ necesitaţĭ a ne esprimá astfelŭ. Nu mai esistă nicĭ o mângăere şi o dreptate pentru noi în acestŭ statŭ poliglotŭ.

In 30 Iuniu au fostŭ citate 7 persóne la judecătoria reg. cercuală din Aiudŭ, pentru aniversarea dilei de 3 (15) Maiu. Au fostŭ inculpate 4 persóne, dintre carĭ sunt: învĕţ. Ioanŭ Domşia ca agitatorŭ şi d-nii Cosma Paulŭ preotŭ în Necrelescĭ, Ioanŭ Nestorŭ parochŭ în Intregalde şi Nicolau Nestorŭ teologŭ. La 8½ óre a. m. se presentară înaintea respectivei judecătorii, unde fù de faţă şi procurorulŭ reg. Henter Gábor ca ascultătorŭ în numele regimului.

Adresându-se către judele cercualŭ Csernatonĭ Vajdutz astfelŭ s'a esprimatŭ:

»Onorată judecătoriă cercuală reg.! Eu în numele Escelenţei sale domnului ministru te provocŭ în numele legii, a luá în cercetare criminală pe respectivii ca agitătorĭ în contra ideii de statŭ maghiarŭ.«

După aceea luà unŭ numĕrŭ din »Kolozsvári Közlöny« în care se află publicată corespondinţa din Nr 72 alŭ »Gazetei,« cetindŭ şi »Gazeta« numĕrulŭ memoratŭ cetindŭ în secretŭ şi informaţiunea denunţătóre a subprefectului. Apoi provocà pe învĕţ. Domşa sĕ spună însemnătatea dilei de 3 (15) Maiu. —

La punctulŭ acesta a rĕspunsŭ:

»Eu ca învĕţătorŭ, am funcţionatŭ 8 anĭ, şi încă în mai multe comune, şi acéstă aniversare în totŭ loculŭ s'a serbatŭ; dar nu s'a publicatŭ în totŭ loculŭ în diare. In opidulŭ Ighiu s'a serbatŭ în totŭ anulŭ, fără întrerupere, şi s'a şi publicatŭ în diare totdéuna; şi n'au fostŭ opriţĭ, nicĭ s'a trasŭ la rĕspundere nimenea, ca cum suntemŭ noi acum, ba în acestŭ anŭ a asistatŭ şi d. subprefectŭ până în fine; şi totuşĭ nu li s'a făcutŭ nicĭ o împutare, ca nouĕ; şi décă sunt paragrafĭ de lege, de ce nu sunt opriţi? Nu aveţĭ lege despre acésta, că i-aţĭ fi opritŭ; ba însĕ i-aţĭ fi şi pedepsitŭ. Apoi noi domnule procurorŭ serbămŭ diua acésta pentru a aduce rugăciunĭ pentru toţĭ aceia, carĭ au repausatŭ pe câmpulŭ de luptă, pentru apĕrarea tronului şi deslegarea lanţurilorŭ iobăgiei, care serbare şi domnii Maghiarĭ o serbéză; şi prin urmare noi, décă amŭ serbat'o, nu amŭ serbat'o din acelŭ incidentŭ, ca sĕ agitămŭ poporulŭ spre a face revoluţiune, cum dicĭ D-ta d-le procurorŭ. Acésta nu este adevĕratŭ.«

»Şi pentru ce se face parastasulŭ? Şi ce însemnătate are?«

La acestŭ punctŭ i-a rĕspunsŭ:

»Noi Românii, d-le procurorŭ, totdéuna cândŭ aducemŭ rugăciunĭ pentru cei morţĭ, de regulă trebue sĕ se pregătéscă unŭ parastasŭ. Şi noi acelŭ parastasŭ l'amŭ pregătitŭ întru amintirea acelorŭ eroi, carĭ au muritŭ pe câmpulŭ de luptă; ér nu în contra statului, cum dicĭ D-ta d-le procurorŭ. Nu-i adevĕratŭ!«

Stindardele cine le-a făcutŭ? Şi cine le-a pusŭ pre turnulŭ bisericii şi în curtea scólei? Şi pentru ce s'au pusŭ în locurile amintite?

La acestea i-a rĕspunsŭ:

»Eu stindardele nu le-am făcutŭ, nicĭ nu sciu că cine le-a făcutŭ, şi nicĭ am interesulŭ de a scí. Apoi că cine le-a pusŭ în acele locurĭ nu sciu, se póte sĕ le fi pusŭ unii copii, dar nu din ordinulŭ meu, cum dicĭ D-ta D-le procurorŭ. Şi că în ce semnŭ, aceea sciu că în semnŭ de doliu se folosescŭ, ér nu pentru agitarea poporului spre a se face revoluţiune, cnm dicĭ Dta d-le procurorŭ. Acésta nu-i adevĕratŭ!«

»Oraţia cine a rostit'o? Şi despre ce s'a rostitŭ? Şi nu s'a vorbitŭ despre Ungurĭ şi despre Iancu?«

La acestea îi fù rĕspunsulŭ:

„Oraţiă n'a rostitŭ decât d-lŭ teologŭ Nicolau Nestorŭ; şi n'a conţinutŭ nimicŭ contra statului, nicĭ contra Ungurilorŭ.«

Şi cine a publicatŭ corespondinţa din Nr. 72 alŭ „Gazetei?«

»Aceea corespondinţă eu am publicat'o, dar nu din acelŭ incidentŭ rĕutăciosŭ, ci am scrisŭ aceea ce s'a întêmplatŭ, pentru care credŭ că n'am comisŭ nicĭ unŭ rĕu statului maghiarŭ. Şi pentru aceea avemŭ diare, că cele întêmplate trebue publicate; apoi eu conchidŭ d-le procurorŭ, că prin acésta n'am vĕtămatŭ statulŭ, nicĭ pre domnii Maghiarĭ.«

Provocândŭ şi pe consoţii învĕţătorului, toţĭ au rĕspunsŭ fară nicĭ o frică, cugetândŭ orĭ ce va fi cu noi, vomŭ suferí fiind-că Românulŭ scie a suferí, după disa poetului:

Orĭ câtŭ timpŭ Românŭ voiu fi,
Nu mĕ temŭ că voiu perí.

După mai multe discuţiunĭ şi încercărĭ nelegale, domnulŭ procurorŭ a propusŭ: că ceilalţĭ sunt mântuiţĭ, fiindŭ-că dênşii numai la iniţiativa d-lui Domşa au făcutŭ astfelŭ, şi prin urmare nu sunt vinovaţĭ: ci numai învĕţ. Domşa, fiind-că şi „Gazeta« îlŭ dovedesce, şi aşa.

»Eu în numele legii propunŭ, că sĕ fie pedepsitŭ cu 200 fl şi 15 dile arestŭ.«

Domnulŭ jude Csernátoni Vaidutz aduse sentinţa la 50 fl şi 10 dile închisóre.

Provocându-lŭ sĕ rĕspundă, décă mulţămitŭ este cu judecata d. Domşa, vedĭ bine, nefiindŭ mulţămitŭ, astfelŭ a dechiaratŭ:

»Onorată judecătoriă cercuală reg.« Eu cu sentinţa ce mi-aţĭ pronunţatŭ nu sunt mulţamitŭ: de óre-ce eu, décă am publicatŭ în »Gazetă,« n'am calumniatŭ statulŭ maghiarŭ, nicĭ naţiunea maghiară. Dovedĭ nu aveţĭ că eu am agitatŭ poporulŭ munténŭ sĕ alerge la serbarea dilei memorate. Apoi d-lŭ procurorŭ vorbesce ceea ce i-a comunicatŭ denunţătorulŭ, care prin denunţărĭ cugetă că-şĭ va face merite, ca sĕ nu fiĕ destituitŭ, fiind-că cualificaţiune nu posede şi n'are alte aspiraţiunĭ.«

Aceea se scie, că făcêndŭ escursiunĭ prin poporŭ l'a sedusŭ prin unele cuvinte amăgitóre şi poporulŭ alunecă de spune ceea ce nu-i. Dice poetulŭ:

»Pre voi vĕ nimiciră a pismei rĕutate,
Şi órba neunire la Milcovŭ şi Carpaţĭ.«

Mai póte susţiné cineva, că esistă dreptate pentru noi Românii în acestŭ statŭ poliglotŭ, décă amŭ ajunsŭ şi acestŭ timpŭ, ca Românulŭ şi atuncĭ cândŭ aduce rugăciunĭ lui D-deu pentru sufletele morţilorŭ sĕ fiĕ pedepsitŭ.

Votare secretă la alegerĭ.

„Egyetértés“ în numĕrulŭ sĕu din 6 Iulie scrie următórele:

Acuma cândŭ prin diare cetescĭ atâtea programe, pline de promisiunĭ, făcute alegĕtorilorŭ, că se va amelicrá legea electorală, ne umple de bucuriă articlulŭ, ce l'a scrisŭ ierĭ în »N. P. Journal« Franciscŭ Pulszky, articlu, în care se vorbesce despre întroducerea votărei secrete:

»Se nu ne îmbĕtămŭ cu apă rece, ci sĕ mărturisimŭ sincerŭ, că, de orĭ ce partidă amŭ fi, până cândŭ nu vomŭ modificá votarea pe faţă în votare secretă, până atuncĭ în Ungaria nu vorŭ fi adeverate alegerĭ de representanţĭ, ci numai o falsă alegere de deputaţĭ. Basa parlamentarismului este votarea secretă. Pe lângă votarea cum se face astădĭ, nu se póte delăturá influinţarea nelegală, oficială, nu se potŭ delaturá corupţiunile, tractările cu mâncărĭ şî beuturì.

»Anglia a primitŭ votisarea secretă deja în 1868 prin sancţionarea noului »Parliamentary Elections-Act;« şi dovadă, că tótă Europa aşa gàndesce, este împrejurarea, că afară de Spania şi de Ungaria, deputaţii pretutindenea prin votare secretă se alegŭ.

Votare secretă este în Anglia, Franţa, Belgia, Hollanda, Portugalia, Germania, Italia, Norvegia, Svedia, Helveţia; prin votare secretă se alegŭ deputaţii în Austria. In Grecia, România, Serbia, Bulgaria încă se obicinuesce votarea secretă; numai în parlamentulŭ de odinióră alŭ Turcilorŭ, se trimiteu deputaţĭ aleş cu votare pe faţă, ca la noi. Unŭ esemplu mai învederatŭ decâtŭ acesta e de prisosŭ.

Lumea cultă de multŭ a osîndıtŭ votarea pe faţă; ea numai în Ungaria şi în Spania s'a mai păstratŭ, pentrucă guvernele acestorŭ ţĕrĭ voiescŭ maioritatea cu orĭ ce preţŭ, şi acésta mai uşorŭ prin votarea pe faţă sĕ póte câştigá. Niciodată unŭ guvernŭ în Spania n'a cădutŭ în urma alegerilorŭ. Pe rêndŭ dispunéu de maioritate în Spania: Concha (sub Isabela), Prim, regele Amadeo, Serrano, Zorilla, Castellar, P. Nargall (republica confederată), Martinez Campos, Canovas (sub domnia lui Alphons XII), érăşĭ Campos, apoi Sagasta şi acum érăşĭ Canovas. — Don Carlos fórte nimeritŭ a rĕspunsŭ unui bărbatŭ de statŭ francesŭ, dicêndu-i:

»Lăsaţi-mĕ sé întru în Madrid, şi parlamentulŭ viitorŭ alŭ meu va fi.«

Astfelŭ mergŭ lucrurile şi la noi; de la 1867 încóce n'a fostŭ nicĭ o alegere de deputaţĭ, la care guvernulŭ se fi cădutŭ. Andrássy, Lónyay, Tisza totdéuna au obţinutŭ la alegerĭ marĭ maiorităţĭ. Fie mâne X. prim-ministru, şi „voiéscă« numai seriosŭ, de sigurŭ şi d. X, va avé maioritatea. Nu esistă mişeliă, nu brutalitate. pe carĭ votarea pe faţă nu le-ar suferí pe lângă sine.«

De lângă castelulŭ lui Rareşŭ, 29 Iunie.

Ómenii cărora patima lea întunecatŭ judecata, nu sciu sĕ urmeze pe căile adevĕrului
Rossuet.

Aceste cuvinte ni le-amŭ revocatŭ în memoriă cetindŭ în dilele trecute corespondinţa cu data Bethleanu 19 Iunie 1884, publicată în »Gazeta Transilvaniei« Nr. 92 şi subsemnată de »Unŭ poporanŭ.« In interesulŭ adevĕrului şi în numele adevĕraţilorŭ poporenĭ venimŭ a te rugá, d-le Redactorŭ, a dá aspitalitate în colónele preţuitei „Gazete« următórele rêndurĭ:

Precum se cunósce din disa corespondinţă, în Bethleanu la 13 Iunie n. n'a fostŭ alegere, ci o simplă denumire a deputatului cu aclamaţiune. Momentuositatea dilei a statŭ din banchetulŭ, ce l'a datŭ deputatulŭ. Invĕţătorulŭ românŭ, care a causatŭ durere aşa de mare d-lui poporanŭ, a participatŭ la banchetulŭ din 13 Iunie. Acésta a făcut'o: a) cá fostŭ instructorŭ la comitele dela Braşovŭ Bethlen András, înruditŭ cu deputatulŭ Bethleanului, şi a fostŭ învitatŭ din partea aceluia, cá simplu óspe; Aşa dară din punctŭ de vedere socialŭ şi alŭ bunei cuviinţe, ér nicĭ decâtŭ din convingere politică séu cu intenţiune de a se rupe de poporulŭ sĕu; b) ca se uşureze — barem în parte — situaţiunea cea critică în care se află scóla sa, unde de unŭ pătrarŭ de secolŭ a escelatŭ ca unŭ „adevĕratŭ« şi nu »poreclitŭ« luminătorŭ alŭ poporului. Va fi destulŭ a amintí ca scóla sa este de modelŭ şi are în faţă o scóla ung. de statŭ.

Cumcă învĕţătorulŭ din cestiune ar căutá salarie marĭ şi decoraţiunĭ, sunt vorbe góle; dovedescŭ faptele,

că i s'a oferitŭ odată postulŭ de învĕţătorŭ la scóla de statŭ din Bethleanŭ, ér de altă dată adjunctŭ de învĕţătorŭ la scóla sa. De ambele orĭ a abdisŭ, nu pentru că umblă după salarie şi decoraţiunĭ, ci pentru că voiesce: a) a servi naţiei ce l'a născutŭ; b) pentru că vede greutăţile poporului şi bine scie, că acela abia susţine unŭ învĕţătorŭ într'o scólă comunală. Asigurămŭ pe d. »poporanŭ« că învĕţătorulŭ e cu multŭ mai maturŭ în acţiunile sale naţionale, de câtŭ sĕ ducă dorulŭ după inţelepciunĭ neprobate.

Adevĕratulŭ poporanŭ
în numele mai multora.

Colera în Franţa.

Din Toulon se scrie cu data de 3 Iuliu: In timpurĭ normale Toulonulŭ are o poporaţiune flotantă de matroşĭ, soldaţĭ, trupe de marină ş. a., carĭ toţĭ au trebuitŭ sĕ plece acum din Toulon. Dintre cei 69,000 de locuitorĭ, carĭ plătescŭ dare, au părăsitŭ deja 40,000 oraşulŭ şi s'au retrasŭ mai alesŭ prin satele de prin prejurŭ, carĭ se află într'o stare sanitară fórte rea. Lucrulŭ în oraşŭ stagnéză cu desĕvĕrşire şi multe prăvălii suntŭ închise. Vre-o 3000 de lucrătorĭ dela arsenalŭ au plecatŭ cu familiele lorŭ cu totulŭ vre-o 10.000 suflete din Toulon. Cei ce au rĕmasŭ în oraşŭ, se nutrescŭ cu o carne de calitatea cea mai rea, adecă carne de vite bĕtrâne osóse şi oi rĕu nutrite. Animale grase şi bune nu se mai aducŭ aicĭ. Mórtea repentină a unui bogatŭ măcelarŭ, cu numele Lanflé, de coleră, a tăcutŭ ca 6000 de persóne sĕ părăséscă erĭ Toulonulŭ. Spaima a fostŭ aşa de mare încâtŭ familia lui Lanflé a plecatŭ, fără a-şĭ luá cu sine averea însĕmnată în banĭ şi hârtii de valóre; dér poliţia a luatŭ mĕsurĭ, spre a păzi casa familiei Lanflé de hoţĭ.

Din Marsilia asemenea sosescŭ scirile, că casurile de coleră se înmulţescŭ. Nĕmţulŭ Dr. Koch se află în ḑilele dela 7 şi 8 Iuliu încă în Marsilia. Elŭ este pesimistŭ şi susţine mereu, că colera se va lăţi şi mai departe ca în anulŭ 1865. In acestŭ anŭ adecă epidemia a făcutŭ drumulŭ dela Alexandria în porturile europene dela Gibraltar, Cartagena, Valencia, Barcelona, Marsilia, Neapole, Brindisĭ, Ancona, Triestŭ, Salonichi, Constantinopolŭ, Galaţĭ, Odessa şi Cherciu. Dr. Koch de una face bine, că arată periculŭlŭ ce ameninţă ceealaltă parte a Europei décă nu se vorŭ luá mĕsurile cele mai severe în contra epidemiei.

In Parisŭ nu s'a întêmplatŭ până alataerĭ nicĭ unŭ casŭ de coleră séu décă s'a şi întêmplată l'au ţinutŭ ascunsŭ. Incă în 7 Iuliu a declaratŭ ministrulŭ de comerciu Herisson în cameră, că deşi scirile din Marsilia sunt îngrijitóre colera nu s'a arătatŭ până acum decâtŭ în acestŭ oraşŭ şi în Toulon; prin urmare nu e de lipsă sĕ se amâne serbarea naţională dela 14 Iuliu, deórece prin acésta s'ar lăţi numai frica de epidemiă în poporaţiune. De altmintrelea guvernulŭ lasă în voia municipalităţilorŭ, ca sĕ serbeze séu nu ḑiua de 14 Iuliu după buna lorŭ chibzuélă. Elŭ, (ministrulŭ) trebue se declare, că după raportulŭ medicilorŭ starea sanitară în Parisŭ n'a fostŭ nicĭodată mai bună ca acuma.

Scirile telegrafice, ce le primimŭ aḑĭ ne anunţă însĕ că din 8 Iuliu séra până la 9 Iuliu diminéţa s'ar fi întêmplatŭ 9 casurĭ de coleră şi în Paris. Curêndŭ s'a schimbatŭ dér situaţiunea favorabilă indicată de ministrulŭ Herisson şi, décă se va adeverĭ scirea, acum anevoie sĕ va mai puté ţiné serbarea naţională la 14 l. c.

Doctorulŭ Rochard, care s'a întorsŭ dela Toulon la Parisŭ a raportatŭ, că între trupe şi între marinari casurile de coleră se împuţinéză. Din 134 casurĭ de coleră între soldaţĭ numai 24 au adusŭ mórtea cu sine. Dela isbucnirea epidemiei până în 6 Iuliu, aşadér în 22 de ḑile s'au întêmplatŭ în Toulon cu totulŭ 135 casurĭ de coleră mortale, 2.25 la 1000 locuitorĭ. Décă la poporaţiunea civilă s'au înmulţitŭ casurile de mórte, causa e că mulţĭ din cei ce au fugitŭ la ţéră şi carĭ au trăitŭ acolo şi s'au nutritŭ rĕu s'au reîntorsŭ în Toulon.

Sosindŭ unŭ vaporŭ cu marfă din Marsilia în Port-Vendres (oraşŭ litoralŭ în departamentulŭ Pyrénées Orientales) autorităţile au declaratŭ căpitanului, după o carantină de două ḑile, că nicĭ-de-cum nu-ĭ potŭ concede sĕ-şĭ descarce marfa.

Işĭ póte închipui omulŭ sub asemenĭ împrejurărĭ ce pagube enorme trebue sĕ sufere comerciulŭ. Corăbiile rusescĭ menite pentru porturile din Marea-mediterană oferă, că vorŭ scădé frahtulŭ cu 25 de percente, décă li se va dá voie sĕ descarce marfa în portulŭ dela Genua séu în alte porturĭ neinfectate de coleră.

VARIETATE.

Ḑiua Vinerei în tradiţiunea italiană.

(lucrată de G. B.)

Intr'o ḑi de Vinerĭ alergă fecióra Maria pe uliţele cetăţii Ierusalimului, căutându-şĭ copilaşulŭ — pe Isusŭ — pe care-lŭ perduse şi pe care lŭ găsi mai târḑiu stândŭ de vorbă cu farisei în templu. Pe drumŭ se apropiă ea de o femeeă, care-şĭ peptena tocmai pĕrulŭ şi abia resuflândŭ o întrebă, de n'a vĕḑutŭ trecêndŭ cumva pe unŭ copilaşŭ frumosŭ cu haine de cutare văpsélă şi cu faţa în cutare şi cutare felŭ făcută? — La începutŭ femeea nicĭ că o băga în sémă, ci fără grijă îşĭ descurcă mereu şi-şĭ aşeḑa în bună rênduială pletele pĕrului. Buna Mariă îşĭ repeţi întrebările sale, şi atuncĭ femeea se întórse cu silă şi aspru grăi cătră ea: „Nicĭ o para nu am sĕ-ţĭ potŭ dá ţie de pomană" — „Dar eu nu cerŭ sĕ-mĭ daĭ pomană... Mi-am perdutŭ mai adineórĭ copilulŭ şi teaş rugă sĕ-mĭ spui numai de nu l'ai vĕḑutŭ cumva trecêndŭ pe aicĭ. E, unŭ copilaşŭ....." „Ce..... păzescŭ eu dóră copii, ce alergă prin tótă cetatea, în locŭ sĕ stea în şcólă orĭ pe lângă meseria lorŭ? Credĭ, că am vreme, sĕ stau sĕ-ţĭ ascultŭ vorbele, orĭ sĕ portŭ grijă de vr'unŭ blĕstematŭ de copilŭ, ce bate tóte drumurile?.... Mergĭ în cale-ţĭ şi nu-mĭ mai sparge capulŭ cu aşa necălite vorbe şi întrebărĭ!" — „Gândescŭ, că s'ar cădé sĕ aibĭ puţină bunătate...." „dér nu te-ai mai dusŭ de aicĭ? Orĭ vreĭ, sĕ-mĭ chem bărbatulŭ, sĕ-ţĭ aráte calea cu bâta? De bună sémă cu aşa vorbe vréi să mĕ ţii de poveste şi, ce-i face, ce nu, sĕ-mĭ furĭ vr'unŭ inelŭ, orĭ vr'o pétră scumpă. Ei, ḑĕu, să mĕ uitŭ, îmĭ sunt tóte lucrurile la locŭ?...." „Elei, femeeă bănuitóre; eu suntŭ de némŭ bunŭ şi nu m'am deprinsŭ cu aşa lucrurĭ" — „Ia lasă; cunoscŭ eu pré bine astă córdă învechită: totŭ perde-véră şi vêntură-ţéră spune, că-i din némurĭ marĭ, împĕrătescĭ chiar. Mergĭ şi-ţĭ veḑĭ de trébă şi sĕ nu mai cercĭ se mĕ turburĭ în lucrurile mele."

Maria se depărtă; după câţĭ-va paşĭ însĕ se oprì şi ḑise: „Blĕstemate fie códele, ce se împletescŭ Vinerea!"

Mai merse o vreme apoi şi étă, că ajunse la o bună şi harnică ospătărésă, ce chiar îşĭ frĕmênta aluatulŭ. Vĕḑêndŭ ea pe sânta fecióră câtŭ de amarŭ plânge, o întrebă prietinesce: „Ce ţi-e, dragă femeă? Pentruce plângĭ?.... Spune-mĭ, că mĕ dore inima, sĕ te vĕdŭ aşa tristă." — „Sunt o mamă nefericită!" grăi Maria şi-i povestì cum şi-a perdutŭ copilaşulŭ, cum mereu caută sĕ şi-lŭ găséscă, cum vede, că nu póte sĕ-i dé de urma nicăirĭ şi în sfêrşitŭ câtŭ sunt ómenii de rĕi cu ea!

Ospătărésa o mângăià şi după câteva întrebărĭ încóce şi încolo, ii ḑise: „Fă-ţĭ inimă acum, că l'ai găsitŭ. Nu'i multă vreme, decândŭ a trecutŭ pe aicĭ şi-a mersŭ de-a intratŭ în templu. Da, da.... elŭ e de bună sémă, că-i unŭ băétŭ drăgălaşŭ, aşa de drăgălaşŭ, încâtŭ n'am pututŭ sĕ nu mĕ uitŭ şi eu după elŭ." —

Fecióra Maria mulţămì ospătăresei pentru vestile ce-i dete şi apucă spre templu, ḑicêndŭ: »Binecuvêntatŭ sĕ fie aluatulŭ, ce sĕ frămêntă în ḑi de Vinerĭ.« — —

Aşa povestesce în graiulŭ sĕu poporulŭ şi astă mitică poveste vede-se, că întrunesce în sine cele două contrare caractere, ce i se atribue Vinerei. La cei vechĭ adecă Vinerea era socotită de cea mai veselă şi mai fericită ḑi din sĕptĕmână, închinată fiindŭ ḑeiţei frumseţei şi a dragostei şi socotindu-se de aducĕtóre de norocŭ... căcĭ ḑiceau ei — »nu mai ea póte fericĭ pe ómenĭ în liniştita pace.« — Pentru aceea ea fù multŭ hulită de cătră reformatorii creştini, mai alesŭ că chiar într'o Vinerĭ, sĕ sĕvĕrşi cea mai mare nedreptate: rĕstignirea lui Isusŭ. Bine judecândŭ însă, astă întêmplare, trebue sĕ ḑicemŭ, că a fostŭ o întêmplare fericită pentru némulŭ omenescŭ.

Décă stămŭ sĕ judecămŭ acum lucrurile după credinţa deşartă a poporului italianŭ, vomŭ ḑice: Vinerea (ca şi Marţa) nu e bine sĕ te cununĭ séu sĕ plecĭ la drumŭ; lunile şi anii, carĭ începŭ cu o Vinere se socotescŭ de lunĭ şi anĭ nefericiţĭ; rîsulŭ în ḑi de Vinere e unŭ pĕcatŭ în potriva Dumneḑeirei, căcĭ »totŭ insulŭ, ce rîde Vinerea, plânge Dumineca;« o bólă, care se arată Vinerea mai ântâiu se sfîrşesce cu rĕu. De-altă parte însă: Cine se nasce Vinerea, se nasce fără rĕutate, precum ḑicŭ ómenii pela Rovigo; cine se nasce Vinerea se socotesce la Sicilienĭ de unŭ Achille — nimicŭ nu-lŭ póte rănĭ, — elŭ are sute de minunate însuşirĭ; nicĭ diochiulŭ, nicĭ vrăjile şi nicĭ unŭ blăstămŭ nu se prinde de elŭ; unele rugăciunĭ, ce le face Vinerea au chiar puterea, de a scăpá din purgatoriu!!

Dar între bunătăţile, cari i se atribue Vinerei una este mai vrednică de băgatŭ în sémă. In tóte ţinuturile, carĭ se află pe partea sudică dela Palermo — ḑice sicilianulŭ Pitré — şi anume în Piano de Greci, Porco, S. Giuseppe Tato, se scie de toţĭ, că nicĭ unŭ hoţŭ n'arŭ cuteză sĕ sĕvĕrşéscă Vinerea vr'unŭ furtŭ, séu sĕ atace pe cineva, parte de téma de Dḑeu, parte de témă, că fapta s'ar puté descoperi!« Statistica criminală dovedesce pe deplinŭ acéstă credinţă, care şi pe cei mai neomenoşĭ şi mai avuţĭ moşieri îi mai îndémnă sĕ strĕbată uneorĭ provincia în tótă voia în ḑi de Vinerĭ, fără sĕ se témă, că le va mişca cineva măcarŭ unŭ firŭ de pĕrŭ din capŭ. — Astfelŭ a ḑisŭ odată: „Ah de ce nu e tótă lumea Toscana?« Schimbândŭ vorba amŭ puté ḑice: „De ce nu e tótă sĕptĕmâna Vineri?"

Diverse.

De-ale teatrului. — »Timokrates,« tragedia lui Toma Corneille se repeţise de 80 de orĭ una după alta înaintea unei marĭ mulţimĭ de privitorĭ, carĭ totŭ ar mai fi voitŭ s'o mai vĕdă representându-se. Actorii erau sătui până'n gâtŭ de dênsa. Unulŭ dintrei ei eşì odată pe scenă şi grăi: »Domnilorŭ, d-vóstră nu vĕ obosiţĭ vĕḑêndŭ pe Timokrates; dar noi ne-amŭ obositŭ, decândŭ îlŭ jucămŭ mereu. Témă ni este, că vomŭ uitá celelalte piese ale nóstre. Daţi-ne dară voiă sĕ nu lŭ maĭ jucămŭ!« — După acésta »Timokrates« nu s'a mai repeţitŭ şi nicĭ nu s'a mai jucatŭ nicĭ odată!

La întâia representare a operei sale „Astrea," La Fontaine se află într'o lojă după nisce dame, carĭ nu-lŭ cunosceau. Aprópe la tóte pasagele elŭ strigă: »Asta e miserabilŭ!« Femeile se săturaseră auḑindŭ mereu aceeaşĭ vorbă şi-i ḑiseră: „Nu e aşa rĕu, după cum ḑicĭ, domnule. Autorulŭ e omŭ isteţŭ. E domnulŭ de La Fontaine.« »Ah, dómnelorŭ,« rĕspunse elŭ, fără sĕ se turbure, »piesa nu-i bună de nimicŭ. Acestŭ La Fontaine e omŭ prostŭ. Eu sunt."

*

Androiḑi. — Ce sunt androiḑii? Nicĭ mai multŭ, nicĭ mai puţinŭ, decâtŭ ómenĭ artificialĭ — nişte păpuşĭ cu unŭ mechanismŭ electro-magneticŭ — carĭ rĕsuflă, sĕ mişcă, scriu, cantă pe clavirŭ, sĕvĕrşescŭ cu o vorbă multe şi minunate lucrurĭ, Intr'unŭ rĕstimpŭ de 12 sĕptĕmânĭ au fostŭ cercetaţĭ în Hamburg de 75,000 ómenĭ, ér acum se producŭ androiḑii în Berlinŭ. Curiositatea adună pe ómenĭ din tóte părţile şi în mare mĕsură.

*

Din anticameră. — O fóiă din Amsterdam povestesce următórea întêmplare: Dr. Metzger nu face nicĭ o deosebire între bolnavii sĕi: toţĭ trebuescŭ sĕ mérgă la elŭ acasă şi sĕ aştepte în anticameră până le vine rêndulŭ. Acum câte-va sĕptĕmânĭ se aflá printre alţĭ ómenĭ, ce aşteptau acolo, şi o femeiă sĕrăcăciosŭ îmbrăcată, ér lângă ea stá o altă femeiă într'o haină elegantă şi bine făcută. Cea dintâiu se întórse cătră vecina sa şi ḑise: „Ah, e gróznicŭ aşteptatulŭ ăsta. Nu cum-va ai şi D-ta vre-unŭ copilŭ acasă?« — »Nu.« — »Şi apoi altŭ neajunsŭ: cândŭ te întorcĭ dela aşa lungă visită, îţĭ găsescĭ casa nemăturată, necurăţită, cum a-i lăsat'o.« — »La mine nicĭ o dată nu se întêmplă; ómenii mei facŭ rênduială în tóte şi totŭ la vreme.« — „Dar mâncările, de bună sémă le facĭ D-ta?« — »Nicĭ ăstea nu le facŭ eu; mânâncŭ totdéuna la ospĕtăriă.« — „Décă-i aşa, poţĭ sĕ mĕ laşĭ pe mine mai nainte şi de vreme ce nimicŭ nu ai de lucru, sĕ nĕ aştepţĭ până sfêrşescŭ eu. Vreai sĕ schimbămŭ numerii?« — »Bucurosŭ,« grăi femeia, care nu era alta de câtŭ — împĕrătésa Austriei, Elisabeta.

*

Din Rusia. — In literatura muscăléscă se pronnţă acum genulŭ anecdotelorŭ cu multă putere, în ele se satiriséză mai cu sémă pĕcatele societăţii rusescĭ. Traducemŭ şi noi una din cele mai nouă dintre aceste anecdote: Inainte cu câţĭ-va anĭ trăia în Wilna unŭ omŭ cu multă véḑă şi influinţă. Elŭ era bietulŭ tare nemulţămitŭ cu gazetele din vremea aceea şi mai cu sémă cu »Moskowskie Wjedomosti« a lui Katkoff. Intr'o ḑi veni la dênsulŭ unŭ cunoscutŭ alŭ sĕu. Elŭ ḑise: „Viu sĕ-mĭ iau ḑiua bună, frate, că am sĕ plecŭ în străinătate.« — „Călătoriă bună dar.« — »N'ai sĕ-mĭ dai vre-o însărcinare?« — »Nu, ce însărcinărĭ sĕ-ţĭ dau? Celŭ puţinŭ în Frankfurt lângă Main nu o sĕ te oprescĭ?« — »Ba acolo voiu merge de bună séma.« — „Dacă'i aşa, apoi rogu-te, caută pe-acolo statua lui Gutenberg şi în numele meu — scuip-o odată în faţă.« — Unde îlŭ duse gândulŭ din prícina lui Katkoff!

*

Celŭ mai nou scandalŭ în Parisŭ. — Acum ḑece anĭ contele G. de M. se aflá într'o deplină ruinare şi căută scăparea cununându-se cu fata unui neguţătorŭ bogatŭ putredŭ. La începutŭ tóte lucrurile mergéu bine şi în rênduialŭ. După câtă-va vreme tinera contésă simţì că dragostea bărbatului sĕu se răcise şi — căută sĕ afle în altă parte mângâerea, ce nu o mai puté aflá în casă şi la vatra sa. Ea avea în acea vreme unŭ profesorŭ de musică bine cunoscutŭ şi tare îndrăsneţŭ. Ce sĕ întêmplă? — Musicantulŭ contesei înlocuì pe bărbatŭ. In urma acestei sfărâmărĭ a fericirei sale casnice, ce făcuse multŭ svonŭ în lume acum trei anĭ, contele plecă în America provĕḑutŭ cu toţĭ banii trebuitorĭ din partea socrului. Cândŭ după o vreme sĕ întêmplă pe calea ferată acea nenorocire, care era aprópe sĕ repună viaţa admiralului Guedydou şi Rohan-Chabot, gazetele anunţară şi mórtea contelui, ce spuneau ele, că se află pe drumŭ. Vestea despre mórtea lui o primì contesa cu multă veseliă şi întâiulŭ lucru ce făcù, chemă grabnicŭ pe dragulŭ sĕu profesorŭ sĕ se aşeḑe în casele sale, dar vestea fusese falsă, căcĭ contele se întórse din America mai ruinatŭ, de cum fusese înainte de cununiă, se aşeḑă într'unŭ hotelŭ şi în a doua nópte după sosirea lui un comisarŭ poliţienescŭ şi surprinse pe contesa cu tovarăşulŭ sĕu favoritŭ. Procesulŭ se trateză acum făcêndŭ mare sensaţiune în lumea parisiană, care nu mai găsesce vreme, să grăiască de ajunsŭ despre elŭ.

*

Chamesle, actorulŭ, eşise din mănăstirea Cordelierilorŭ, unde pusese sĕ se facă două rugăciunĭ, una pentru sufletulŭ mamei şi alta pentru alŭ nevestei sale. Elŭ plătì clisierului 30 banĭ. Voindŭ acesta sĕ-i dea înderĕtŭ 10 din ei, Chamesle ḑise: „Ţine-i şi în schimbŭ facĕţĭ a treia rugăciune pentru mine; voi veni îndată sĕ-o ascultŭ." Eşindŭ din biserică se aşeḑă pe-o laiţă dela uşa unui hanŭ vecinŭ cu teatrulŭ. Ḑicêndŭ cătră unŭ prietinŭ: »O sĕ mergemŭ, prietine sĕ mâncămŭ aḑĭ împreună« — murì! Rugăciunea se făcuse. — Lessing.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 9 Iulie st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.15	Bonurĭ croato-slavone	100.—
Rentă de aurŭ 4%	91.—	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.—
Rentă de hârtiă 5%	87.95	Imprumutulŭ cu premiu ung.	115.25
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.75	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	115.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.30	Renta de hărtiă austriacă	80.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	118.75	Renta de arg. austr.	81.45
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	102.25	Renta de aurŭ austr.	102.90
Bonurĭ rurale ungare	101.50	Losurile din 1860	135.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.—	Acțiunile băncei austro-ungare	855.—
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	101.—	Act. băncei de creditŭ ung.	299.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.—	Act. băncei de creditŭ austr.	299.40
Bonurĭ rurale transilvane	101.25	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.76
		Napoleon-d'orĭ	9.68 —
		Mărcĭ 100 împ. germ.	59.60
		Londra 10 Livres sterlinge	121.90

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 26 Iunie st. v. 1884.

Renta română (5%)	Cump.	$93\frac{1}{2}$	vênd.	$94\frac{3}{4}$
Renta rom. amort. (5%)	»	$94\frac{3}{4}$	„	$95\frac{1}{8}$
» convert. (6%)	»	$96\frac{1}{2}$	»	$97\frac{1}{2}$
Împr. oraș. Buc. (20 l.)	»	33	»	$33\frac{1}{2}$
Credit fonc. rural (7%)	»	$102\frac{1}{2}$	„	$105\frac{1}{2}$
» „ „ (5%)	„	90	„	93
» » urban (7%)	»	101	„	105
» » „ (6%)	»	$97\frac{1}{2}$	»	101
» „ » (5%)	»	$87.\frac{1}{2}$	»	$90\frac{1}{2}$
Banca națională a României	„	1375	„	1385
Ac. de asig. Dacia-Rom.	„	330.	„	335
« » » Națională	„	234.	»	235
Aurŭ	„	4·50.	„	$5.\frac{1}{6}$
Bancnote austriace contra aurŭ	„	2.07.	„	2.09

Cursulu pieței Brașovŭ
din 10 Iulie st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.23	Vênd.	9.24
Argint românesc	»	9.20	»	9.24
Napoleon-d'orĭ	»	9.67	»	9.69
Lire turcescĭ	»	10.90	»	10.96
Imperialĭ	»	9.90	»	9.96
Galbenĭ	»	5.63	»	5.67
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.50
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere complete din „Gazetă" dela 1 Ianuariu a. c. se mai află.

Acei domnĭ abonațĭ ai noștrii, carĭ au plătitŭ prețulŭ abonamentului pe unŭ jumĕtate de anŭ séu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprilie a. c. sunt rugațĭ a ne trimite diferența prețului urcatŭ dela 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAȚIA „GAZ. TRANS."

Tarifa anunciurilorŭ și inserțiunilorŭ

în „Gazeta Transilvaniei."

Anunciurĭ în pag. a IV linia de 30 litere garmond fl.—cr. 6

Pentru inserțiunĭ și reclame pag. a III linia à . „ —„ 10

Pentru repețirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repețirĭ de	3— 4 orĭ	10%
„ „ „	5— 8 „	15%
„ „ „	9—11 „	20%
„ „ „	12—15 „	30%
„ „ „	16—20 „	40%
Dela 20 de repețirĭ în susŭ		50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ și reducerĭ și peste cele însemnate mai susŭ.

Brașovŭ 1|13 Maiŭ 1884.

Nr. 7126—1884. 2—3

Publicațiune.

Sĕ aduce la cunoscința publică, cumcă consignațiunile de conscriere trimise de d-lŭ subcomite prin esmisulŭ din 26 Iunie a. c. Nr. 5.390 referitóre la solvirea sumelorŭ pentru eliberarea dela construirea drumurilorŭ pro 1884 sĕ află din 14 până în 22 Iulie a. c. înainte de prânḑŭ dela 8—12 ore și după prânḑŭ dela 3—5 ore în oficiolatulŭ orășenescŭ de dare spre esaminare din partea fie-căruĭ, și acele partide, carĭ în acéstă conscriere se sêmtŭ neîndreptățite, au sĕ-șĭ astérnă observațiunile în scrisŭ celŭ mai târḑiu până în 31 a lunei curente, după prânḑŭ la 3 óre, subscrisului magistratŭ.

Se provócă totŭ-deodată toțĭ posesorii de case, posesorii de animale de înhămatŭ și înjugatŭ și partidele supuse dăriĭ în urma unui câștigŭ de sine stătătorŭ, ca spre scopulŭ prescrierei câtŭ are sĕ dea pentru construirea de drumurĭ, sĕ se înfățișeze cu cărticelele de dare la oficiolatulŭ orășenescŭ de dare până la 31 Iulie a. c.

Sumele pentru eliberarea dela construirea de drumurĭ, din carĭ pentru fie-care animalŭ de înhămatŭ și înjugatŭ sunt de a se solví 3 fl. 60 cr. pe când din partea fie-căruĭ altŭ posesorŭ îndatoratŭ la concurență pentru construirea de drumurĭ sunt de a solví 2 fl. 40 cr. — au de a se așterne celŭ multŭ până în 15 Augustŭ a. c. la cassa oficiolatului orășenescŭ de dare neacceptându-se solvirĭ parțiale.

Cu 16 Augustŭ a. c. începêndŭ sunt a se încassá aceste sume restante pe caleu esecuțiunei, fără ca se premérgă vr'o admonițiune.

Brașovŭ în 15 Iulie 1884. **Magistratulŭ orășenescŭ.**

Tipografia Alexi Brașovŭ.